

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm ____ prof.Şovqi Göyçaylı
(kafedra müdiri)

İmza: _____

Tarix: “_15_” sentyabr ____ 2015_-ci il

Kafedra: Географическая экология

Fakültə: Экология и почвоведение

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Регионально-экологические итоги глобальных процессов

Tədris yükü (saat) cəmi: 45 , mühazirə 30 , seminar 15

Tədris ili 2015 Semestr I Bölmə rus

Kredit sayı (hər 30 saata 1 kredit) _____

II. Müəllim haqqında məlumat: Xəlilov Telman Abdul Həmid oğlu, prof. coğrafiya elmləri doktoru

(Soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

Məsləhət günləri və saatları: IV gün

E-mail ünvanı:

İş telefonu: 539-09-69

III. Tələb olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. Göyçaylı Ş.Y. – Coğrafiya və coğrafi ekologiyanın problemləri. Bakı, 2004
2. Goyçaylı Ş.Y. – Coğrafi ekologiyanın əsasları. Bakı, 2010, 406 s.
3. Əliyeva R., Mustafayev Q., Hacıyeva S. – Ekologiyanın əsasları, Bakı, 2006, 536 s.
- 4.Şükürov M.A. – Qlobalistika və ekoloji fəlsəfə. Bakı, 2004, 440 s.
5. Şükükrov M.A. – Fəlsəfə və qloballaşma (2 nəşr). Bakı, Adiloğlu, 2002, 441 s.
6. Xəlilov T.A., Zeynalova M.Ə. – Qlobal ekoloji problemlər, Bakı, 2014, 215 s.

Əlavə:

1. Axundova E.M. – Ekoloji genetika, Bakı, Təhsil, 2004, 264 s.
2. Göyçaylı Ş.Y., Əzizov B.M. – Ətraf mühiti mühafizə, Bakı, 2008, 276 s.
3. Göyçaylı Ş.Y., İsmayilov T.Ə. – Təbiətdən istifadənin iqtisadi və ekoloji əsasları, Bakı, 2009.
4. Xəlilov T.A. – Ekologiya və ətraf mühiti mühafizənin əsasları, Bakı, 2009, dərslik.
5. Будыко М.И. – Глобальная экология, Москва, 1977.
6. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001.

IV. Fənnin təsviri və məqsədi: Целью изучения данного предмета анализ глобальных и региональных особенностей природных и антропогенных процессов их отрицательного влияния на окружающую среду и в частности на экологическое состояние отдельных регионов мира.

Kursun qısa təsviri: Курс глобальные экологические проблемы и региональные последствия на окружающую среду и перечислят их по отдельности регионам мира.

Kursun məqsədi: Магистры должны осознать и анализировать эти процессы в процессе обучения. Магистры должны самостоятельно разьяснить глобальные процессы и их региональные особенности.

V. Fənnin təqvim planı:

Həftələr	Mövzunun adı və qısa icmalı	Mühazirə	Məşğələ	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
	<u>Mövzu №1.</u> Сведения о глобальных проблемах. Географический аспект классификации глобальных проблем. <u>Qısa icmalı:</u> Дается сведения о глобальных проблемах. Географический аспект классификации глобальных проблем. Исторические этапы учения глобальных проблем. Место климата в формировании глобальных проблем. Причина создания региональных экологических проблем.	2	-	10 ¹⁵	21.09.15
	<u>Seminar məşğələsi:</u> Цель и задачи пройденного курса. Анализ глобальных экологических проблем. Роль природных и антропогенных факторов в формировании экологических процессов.	-	2	12 ⁰⁰	28.09.15
	<u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və</u>				

	<p><u>lazımı səhifələr göstərilməklə):</u></p> <p>1. Xəlilov T.A., Zeynalova M.Ə. – Qlobal ekoloji problemlər, Bakı, 2014..</p> <p>2. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001..</p> <p>3. Будыко М.И. – Глобальная экология, Москва, 1977..</p>				
Həftə	Mövzunun adı və qısa icmalı 2	Mühazirə 3	Məşğələ 4	Saat 5	Tarix 6
	<p><u>Mövzu № 2.</u> Глобальные экологические проблемы.</p> <p><u>Qısa icmalı:</u> Глобальные экологические проблемы. Состав в глобальных проблем. Новые глобальные объекты природы в изучении космоса и мирового океана. Природные и антропогенные глобальные проблемы.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</u></p> <p>1. Şükürov M.A. –Qlobalistika və ekoloji fəlsəfə, Bakı, 2001..</p> <p>2. Будыко М.И. – Глобальная экология, Москва, 1977..</p> <p>3. Xəlilov T.A., Zeynalova M.Ə. – Qlobal ekoloji problemlər, Bakı, 2014..</p>	2	-	10 ¹⁵	22.09.15
	<p><u>Mövzu № 3.</u> Интерсоциальные проблемы и их сущность: локальные и региональные войны.</p> <p><u>Qısa icmalı:</u> Интерсоциальные проблемы и их сущность: локальные и региональные войны. Глобальные итоги испытания Ядерного оружия и их последствия. Сохранения мира и безопасности во всем мире.</p>	2	-	10 ¹⁵	05.10.15

	<p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</u></p> <p>1. Будыко М.И. – Глобальная экология, Москва, 1977..</p> <p>2. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001.</p> <p>3. Xəlilov T.A., Zeynalova M.Ə. – Qlobal ekoloji problemlər, Bakı, 2014..</p>				
	<p><u>Mövzu № 4.</u> Глобальные проблемы, созданные природными факторами (вулканы, землетрясения, цунами, торнадо, опустынивание и т. д.)</p> <p><u>Qısa icmal:</u> Глобальные проблемы человечества. Апериодические стихийные явления катастрофического характера – эта подающие на Землю метеориты, землетрясения, вулканы, наводнения, цунами, обвалы, бури и т.д. Эти явления угрожают жизни людей и наносят огромный превосходящий вред по сравнению с антропогенной деятельностью.</p> <p><u>Seminar məşğələsi:</u> Кроме вышесказанного непродуманные строительные работы рядом с вулканами и оползнями, в известных зонах землетрясений, нерациональное освоение территорий и эксплуатация природных ресурсов усиливают разрушительное действие многих стихийных процессов.</p> <p><u>Oxu materialları:</u></p> <p>1. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001.</p> <p>2. Xəlilov T.A. – Ekologiya və ətraf mühiti</p>	2	-	10 ¹⁵	12.10.15
		-	2	12 ⁰⁰	12.10.15

	<p>mühafizənin əsasları, Bakı, 2009, dərslik.</p> <p>3. Xəlilov T.A., Zeynalova M.Ə. – Qlobal ekoloji problemlər, Bakı, 2014..</p>				
	<p><u>Mövzu № 5.</u> Проблемы, созданные в результате взаимодействия человека и природы и их региональные особенности.</p> <p><u>Qısa icmal:</u> Проблемы, созданные в результате взаимодействия человека и природы и их региональные особенности. Крупной мировой проблемой стал процесс опустынивание, т.е. наступление пустынь на культурные агробиценозы.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</u></p> <p>1. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001.</p> <p>2. Xəlilov T.A. – Ekologiya və ətraf mühiti mühafizənin əsasları, Bakı, 2009, dərslik.</p> <p>3. Xəlilov T.A., Zeynalova M.Ə. – Qlobal ekoloji problemlər, Bakı, 2014..</p> <p>4. Шлихтер С.Б. Статья в сб. – Глобальные проблемы географической науки. М. 1988.</p>	2	-	10 ¹⁵	19.10.15
	<p><u>Mövzu № 6.</u> Народонаселение в регионах и их экологические последствия.</p> <p><u>Qısa icmal:</u> Народонаселение в регионах и их местные особенности. Увеличение населения мира и их последствия. Урегулирование роста населения мира. Народонаселение является одной ветвью географии населения и состоит из создания жизненных районов населения.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</u></p> <p>1. Göyçaylı Ş.Y. – Əhali coğrafiyası, Bakı,</p>	2	-	10 ¹⁵	26.10.15

1979. 2. Göyçaylı Ş.Y., Əzizov B.M. – Ətraf mühiti mühafizə, Bakı, 2008, 276 s 3. Будыко М.И. – Глобальная экология, Москва, 1977..				
---	--	--	--	--

<p><u>Mövzu № 7.</u> Регионально-экологическая сущность биоразнообразия.</p> <p><u>Qısa icmal:</u> Биологическая разнообразия это защита наземных, морских и др. водных экосистем, экологические комплексы, применением комплексных систем. Уровень биоразнообразия в Европейских странах разные.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</u></p> <p>1. Xəlilov T.A. – Ekologiya və ətraf mühiti mühafizənin əsasları, Bakı, 2009, dərslik.</p> <p>2. Əliyeva R., Mustafayev Q., Nəcəyeva S. – Ekologiyanın əsasları, Bakı, 2006, 536 s</p> <p>3. Прохоров Б.Б. – Экология человека, Москва, 2001.</p>	2	-	10 ¹⁵	02.11.15
<p><u>Mövzu № 8.</u> Проблемы истощения природных ресурсов, их классификация и создание в связи с этим экологического напряжения в регионах.</p> <p><u>Qısa icmal:</u> Классификация природных ресурсов, роль научно-технический новшеств в рациональном использовании природных ресурсов. Использование и сохранение ресурсов в нашей республики.</p> <p><u>Seminar məşğələsi:</u> Экологическое состояние в развитых и развивающихся странах. Экологическое состояние</p>	2	-	10 ¹⁵	09.11.15
<p>Экологическое состояние</p>	-	2	12 ⁰⁰	26.10.15

	<p>вышесказанных странах по силу разного развития стран были разные.</p> <p><u>Oxu materialları:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Göyçaylı Ş.Y., İsmayılov T.Ə. – Təbiətdən istifadənin iqtisadi və ekoloji əsasları, Bakı, 2009 2. Реймерс Н.Ф. – Природопользование, Москва, 1990. 3. Göyçaylı Ş.Y., Abdullayev – Ətraf mühitdən səmərəli istifadə, Bakı, 1996. 				
	<p><u>Mövzu № 9.</u> Проблемы энергетической безопасности и их региональные особенности.</p> <p><u>Qısa icmal:</u></p> <p>Проблемы энергетической безопасности и их региональные особенности. Использование запасов каменного угля, нефти и газа в мире и по регионам. Использование альтернативной энергии. Положение энергетической безопасности в Азербайджанской Республике.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Quliyev A.M. və b.enerjidaşıyıcılar imkanları,prespektivlər, Bakı, 2006. 2. Xəlilov T.A. – Ekologiya və ətraf mühiti mühafizənin əsasları, Bakı, 2009, dərslik. 3. Глобальная энергетическая проблема, Москва, издательство «Мысль», 1985. 	2	-	10 ¹⁵	16.11.15
	<p><u>Mövzu № 10.</u> Воды мирового океана, их экологические и региональные особенности.</p> <p><u>Qısa icmal:</u> Природные и антропогенные факторы загрязнения Мирового океана.</p>	2	-	10 ¹⁵	23.11.15

	<p>Добыча природных ресурсов из океанов и их экологические последствия. Значительная часть земной поверхности предоставлена океанам.</p> <p><u>Seminar məşğələsi:</u> Благодаря Мировому океану начались и продолжается жизнь. Океан главный поставщик кислорода. Проблемы с загрязнением морей и океанов те же, что и с загрязнением пресных вод. загрязнение морей общемировая проблема. Говорят, что Мировой океан стал самой большой «сточной канавой» мира.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001. 2. Геоэкология Мирового океана, Ленинград, 1990 3. Хəlilov Т.А., Zeynalova М.Ə. – Qlobal ekoloji problemlər, Bakı, 2014.. 	-	2	12 ⁰⁰	09.11.15
--	--	---	---	------------------	----------

	<p><u>Mövzu № 11.</u> Экологическая оценка почвы и их региональные особенности.</p> <p><u>Qısa icmal:</u> Экологическая оценка почвы и их региональные особенности. Проблемы современного засоления и опустынивания почвы. Природные и антропогенные факторы современного опустынивания. Загрязнение и выветривание, эрозия и деградация почв.</p> <p><u>Seminar məşğələsi:</u> Эта проблема настолько актуальна для человечества, что ею занимаются соответствующие органы Организация Объединенных Наций.</p>	2	-	10 ¹⁵	30.11.15
	<p><u>Seminar məşğələsi:</u> Эта проблема настолько актуальна для человечества, что ею занимаются соответствующие органы Организация Объединенных Наций.</p>	-	2	12 ⁰⁰	23.11.15

	<p>Основной причиной столь широкого и быстрого распространения антропогенного опустынивания, эрозии, засоления признается неконтролируемая хозяйственная деятельность человека.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мамедов Г.Ш. – Экологическая оценка почв Азербайджана, Баку, 1997. 2. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001 3. Хəlilov Ş.B. Azərbaycanın ekocografi problemləri, Bakı, 2006. 				
	<p><u>Mövzu № 12.</u> Локальные и региональные экологическое состояние атмосферного воздуха.</p> <p><u>Qısa icmal:</u> На земле время от времени происходит естественное изменение климата. Климатические условия оказывали воздействие на жизнь и деятельность человека начиная с первых этапов его существования. Сравнительно наибольшие колебания солнечной радиации и не очень большие изменения вулканической активности достаточны для уничтожения большинства организмов или всей жизни на земле.</p> <p><u>Oxu materialları:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001 2. Будыко М.И. – Глобальная экология, Москва, 1977.. 3. Реймерс Н.Ф. – Природопользование, Москва, 1990. 	2	-	10 ¹⁵	07.12.15

	<p><u>Mövzu № 13.</u> Проблемы сохранения генофонда в регионе.</p> <p><u>Qısa icmalı:</u> Проблемы сохранения генофонда в регионе. Сведения о биоразнообразии. Состоянии биоразнообразия в нашей республике.</p> <p><u>Seminar məşğələsi:</u> Анализировать региональных и локальных проблем загрязнения окружающей среды, а также состояние генофонда в нашей республике, сведения о биоразнообразии и ее состояние.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərilməklə):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Xəlilov T.A. – Ekologiya və ətraf mühiti mühafizənin əsasları, Bakı, 2009, dərslik 2. Набиев Р., Кахраманов К. – Глобальные проблемы человечества, Баку, 2001 3. Göyçaylı Ş.Y., Əzizov B.M. – Ətraf mühiti mühafizə, Bakı, 2008, 276 s 	2	-	10 ¹⁵	14.12.15
	<p><u>Mövzu № 14.</u> Влияние глобальных экологических процессов на нашу республику.</p> <p><u>Qısa icmalı:</u> Анализ глобальных проблем региона, сохранение почвенного, лесного богатства нашей республики, атмосферного воздуха и генофонда республики. Объяснять студентам обязательном влиянии глобальных проблем по всем сферам в нашей стране.</p> <p><u>Seminar məşğələsi:</u> Анализировать последствия глобально изменения климата в Азербайджане. Проблемы Каспийского моря, рек Кура и Араз, их экологическое</p>	2	-	10 ¹⁵	21.12.15
	<p><u>Seminar məşğələsi:</u> Анализировать последствия глобально изменения климата в Азербайджане. Проблемы Каспийского моря, рек Кура и Араз, их экологическое</p>	-	2	12 ⁰⁰	07.12.15

	<p>состояние. Роль загрязнения Каспийского моря и этих рек соседних нам стран, о дальнейших мероприятиях об охране этих водных, почвенных, лесных объектов.</p> <p><u>Oxu materialları (kitabın adı, müəlliflər və lazımı səhifələr göstərməklə):</u></p> <p>1. Göyçaylı Ş.Y., İsmayılov T.Ə. – Təbiətdən istifadənin iqtisadi və ekoloji əsasları, Bakı, 2009</p> <p>2. Мамедов Г.Ш. – Экологическая оценка почв Азербайджана, Баку, 1997.</p> <p>3. Расимов А.Г. – Экология Каспийского озера Баку, 1994.</p>				
	<p><u>Mövzu № 15. İtəgi regionalniy ekologicheskiy problemler.</u></p> <p><u>Qısa icmal:</u> Analizirovat یتəgi regionalniy ekologicheskiy prosesov v otdeylniy regionax mira.</p> <p><u>Semiar məşğələri:</u> İtəgiyə zanyatıya. Provėrka znanıy magistrantov, stavka ballov.</p> <p><u>Oxu materialları:</u></p> <p>1. İspolзуya vyshėperechislenneye literaturu, provėrit یتəgiyə k ekzamenу.</p>	2	-	10 ¹⁵	28.12.15
	<p><u>Semiar məşğələri:</u> İtəgiyə zanyatıya. Provėrka znanıy magistrantov, stavka ballov.</p> <p><u>Oxu materialları:</u></p> <p>1. İspolзуya vyshėperechislenneye literaturu, provėrit یتəgiyə k ekzamenу.</p>	-	1	12 ⁰⁰	21.12.15

VI. İmtahanın keçirilməsi forması -vazılı, şifahi, dialoq və ya test.

VII. Semestr ərzində qiymətləndirmə və bal bölgüsü:

Balların maksimum miqdarı – 100 bal.

A) Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50 bal.

Dərsə davamiyyətə görə	10 bal
Tələbələrin sərbəst işinə (referat, prezentasiya, tədqiqat işi və s.) görə Qeyd: Plagiat halları qəti qadağandır! Sərbəst işlə əlaqədar bütün tapşırıqların qısa təsviri, təqdim olunma şərtləri, vaxtı və qiymətləndirmə üsulu dəqiq göstərilir.	10 bal
Seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (eyni fəndən həm seminar (məşğələ), həm də laboratoriya dərsləri nəzərdə tutulduğu halda onların hər birinə 10 bal ayrılır). Əgər fənnin tədrisi yalnız mühazirə, seminar (məşğələ) şəklində nəzərdə tutularsa bu zaman davamiyyətə və sərbəst işə ayrılmış ballar istisna olmaqla qalan 30 bal tədrisin bu növ göstəricilərinə görə hesablanır.	20 bal
Kurs işinin hazırlanmasına və müdafiəsinə görə (fənn üzrə kurs işi (layihəsi) nəzərdə tutulmayıbsa, ona ayrılan 10 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinə əlavə olunur).	10 bal

B) Semestr imtahanı nəticəsinə görə - maksimum 50 bal

Hər biletdə – 5 sual, hər suala – 10 bal verilir

Qeyd: Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

C) Semestr nəticəsinə görə qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədər toplanan ballar əsasında):

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

Müəllim: prof. Xəlilov Telman Abdul Həmid oğlu İmza: _____

Tarix: 15 sentyabr 2015 il